

STRAFF, SANNHET ELLER GLEMSEL?

- Nasjonalt lærerkurs om fred og forsoning

Arrangør: FN-sambandet og Stiftelsen Arkivet
Sted: Arkivet i Kristiansand

3. november

10:30 – 10:50 Registrering
10:50 – 11:00 Velkommen v/ Aslak Brekke, Direktør v/ Stiftelsen Arkivet
11:00 – 12:00 Omvisning i Gestapo-kjelleren
12:00 – 13:00 Lunsj
13:00 – 14:00 Forsoning og mekling, teoretiske perspektiv fra erfaringer i Sør-Afrika og Danmark v/ Professor Vibeke Vindeløv
14:00 – 14:15 Pause
14:15 – 15:15 Forsoning etter krenkelse v/ professor Paul Leer Salvesen
15:15 – 16:00 Fra stat til individ; likheter og ulikheter i forsoningsprosesser. Samtale mellom Vindeløv og Salvesen
16:00 – 16:30 Pause med frukt
16:30 – 17:00 Oppsummering av dagen: Hva er forsoning? Hva kan historiens rolle i forsoningsprosesser være? Hvilke verktøy har vi for forsoning?
20:00 Middag

4. november

08:30 – 11:30 Debattmorgen: Ulike veier til forsoning.

Tema 1: Sannhetskommissjonen i Sør-Afrika, en fiasko? v/ V. Vindeløv
Tema 2: Kambodsja, er det bedre å glemme? v/ Kjetil Grødum
Tema 3: Balkan, bidrar straffeforfølgning til forsoning? v/ Ole Hortemo

11:30 – 12:30 Lunsj
12:30 – 14:00 Er varig fred mulig? Erfaringer fra arbeidet i FN's Fredsbyggingskommissjon v/ tidligere FN-ambassadør Johan L. Løvald
14:00 – 14:15 Pause
14:15 – 15:15 Globalis, interaktivt atlas med FN-statistikk v/ Bjørn Sandvik
15:15 – 15:30 Oppsummering og avslutning

Lokalene

Arkivet var i 1942-1945 Gestapos hovedkvarter på Sørlandet og beryktet for sin brutale tortur og mishandling av norske og russiske fanger. I dag er celler og torturkammer rekonstruert for å formidle Arkivets historie til nye generasjoner. Med bakgrunn i lokale hendelser under den annen verdenskrig ønsker Stiftelsen Arkivet å trekke paralleller til dagens samfunnsforhold. Målet er å styrke arbeidet for grunnleggende menneskeverd, demokrati og holdningsdannelse.

Læreplanene

I utarbeidelsen av dette kurset har vi tatt utgangspunkt i læreplanene for ungdomsskolen og videregående opplæring. Kurset passer spesielt godt for folk som underviser i historie og samfunnsfag, men også geografi- og RLE-lærere har kompetansemål som dekkes av kurset. Totalt sett er svært mange kompetansemål relevante, så vi nevner her bare et knippe av dem:

Samfunnsfag

10. trinn:

- gjere greie for grunnleggjande menneskerettar og drøfte verdien av at dei blir respekterte
- forklare kva haldningar og fordommar er og drøfte moglegheiter og utfordringar i fleirkulturelle samfunn

Vgs:

- gjere greie for FNs arbeid med fred og menneskerettar og forklare FNs rolle i det internasjonale arbeidet for urfolk
- bruke digitale verktøy til å finne døme på ulike typar konflikhtar i verda og presentere ein aktuell internasjonal konflikt og forslag til å løyse konflikten

Historie

10. trinn:

- søkje etter og velje ut kjelder, vurdere dei kritisk og vise korleis ulike kjelder kan framstille historia ulikt
- lage spørsmål om sentrale internasjonale konflikhtar på 1900-talet og i vårt eige hundreår, formulere årsaksforklaringar og diskutere konsekvensar av konfliktane

Vgs:

- utforske ulike korte historiske framstillingar av en og samme hendelse, og diskutere forfatternes valg av innfallsvinkel og spørsmålsstilling
- gi eksempler på kontroversielle historiske emner og drøfte motstridende årsaksforklaringar til en historisk hendelse
- undersøke hvordan egne forestillinger om fortiden er blitt formet og diskutere hvilke faktorer som gjør at mennesker kan ha forskjellige oppfatninger om fortiden

Foreleserne

Paul Leer-Salvesen:

Paul Leer-Salvesen er teolog, sakprosaforfatter og prisbelønnet barne- og ungdomsbokforfatter. Salvesen er professor i etikk og religion ved Universitetet i Agder og har tidligere også arbeidet blant annet som fengselsprest og journalist. Han har skrevet en rekke bøker som berører temaer som skyld, soning, forsoning, skyldfølelse og straff. Hans siste bok kom ut nylig og har tittelen *Forsoning etter krenkelser*.

Vibeke Vindeløv:

Vibeke Vindeløv er Professor ved juridisk fakultet ved Universitetet i København. Hun er medlem av Dansk Senter for Konflikthåndtering og styremedlem i World Mediation Forum (WMF). Vindeløv er engasjert i fredsarbeid og opplæring for Folk Bernadotte Akademiet i Sverige, for FN og andre internasjonale institusjoner. Vindeløv har erfaring fra forsoningsarbeid rundt om i verden, blant annet fra Sør-Afrika. Hun har skrevet flere bøker om mekling.

Aslak J. Brekke:

Aslak Brekke er direktør ved Stiftelsen Arkivet – Senter for historieformidling og fredsbygging. Brekke er utdannet Cand.teol og prest fra Menighetsfakultetet i Oslo. Brekke har åtte års erfaring som feltprest, blant annet seks år i Telemarksbataljonen og med flere utenlandsoppdrag bak seg. Han har også jobbet mye med krisehåndtering og konflikthåndtering for næringslivet. Brekke har vært ansatt som direktør siden 2003.

Kjetil Grødum:

Kjetil Grødum er forskningskoordinator ved Stiftelsen Arkivet. Grødum har utdanning innen statsvitenskap og psykologi. Han har tidligere jobbet som forsker ved Universitetet i Agder og Agderforskning. Han har erfaring fra forsoningsarbeidet i Kambodsja og har fulgt prosessene på nært hold. Han holder på å slutføre en doktorgradsavhandling knyttet til disse erfaringene. Tittelen på avhandlingen er: *Narrative justice - A new perspective on transitional justice studied in light of Ricoeurs hermeneutic-phenomenological perspective on memory and narrative.*

Ole Hortemo

Ole Hortemo er politistasjonssjef i Kristiansand. Han har tidligere jobbet flere år som etterforsker ved FNs krigsforbryterdomstol i Haag. Han jobbet da med etterforskning av krigsforbrytelser begått i tidligere Jugoslavia. Hortemo har også jobbet en periode for FNs høykommisær for menneskerettigheter i Genève, og var en av Høykommisærens utsendinger til Skopje i Makedonia under NATO-bombingen av Kosovo i 1999. Hortemo har også jobbet som *War Crimes Advisor* for OSSE i Beograd.

Johan L. Løvald

Johan Ludvik Løvald er tidligere diplomat og ambassadør, og har vært i utenriktjenesten siden 1973. Han hadde stillingen som FN-ambassadør ved Den norske delegasjonen til FN i New York i perioden 2003-08. Han var i den forbindelse nestleder for FNs fredsbyggingskommisjon og ledet kommisjonens arbeid i Burundi. Løvald fungerte også som tilrettelegger for FNs generalforsamling under forhandlingene ved FN-konferansen om "Finansiering for utvikling" i Doha i 2008. Han var ambassadør i Ottawa 1996-99 og spesialråd i Utenriksdepartementet 2000-03, og har også vært stasjonert ved ambassaden i Beijing og ved NATO-delegasjonen i Brussel.

Bjørn Sandvik

Bjørn Sandvik er prosjektleder i FN-sambandet og utvikler av nettstedet Globalis.no. Han har en mastergrad i geografisk informasjonsvitenskap fra University of Edinburgh, samt fagene informasjonsvitenskap, geografi og miljøfag fra Universitetet i Bergen. Sandvik har tidligere jobbet ved Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste (NSD) i Bergen med utvikling av digitale læremidler for samfunnsfagene.

Kursavgift og påmelding

Kurset koster kr 1200 for lærere fra FN-skoler, og kr 1500 for andre. Kursavgiften dekker innkvartering i enkeltrom, lunsj begge dager og middag tirsdag kveld. FN-sambandet dekker reiseutgifter (billigste alternativ) opptil kr 3000 pr deltaker. Det er dog en egenandel på kr 500 når det gjelder reiseutgiftene. Det er begrenset antall plasser, og **søknadsfristen er torsdag 8. oktober**. Søknaden sendes pr. **e-post til: skole@fn.no**